

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ - CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

Cuvântarea

P. Sf. Sale Episcopului Grigorie al Aradului, ținută în adunarea eparhială festivă din 26 Octomvrie 1929, când s'au comemorat o sută de ani dela așezarea celui dintâi episcop român în scaunul episcopesc ortodox al Aradului.

Prea Stinși Părinși!
Domnule Ministru!
Onorată Adunare Eparhială!
Prea Iubiților Domni!
Iubiții mei fii suflatești!

Emoționante sunt aceste momente de sărbătoare pentru noi, cari prăznuim o sută de ani dela instalarea celui dintâi episcop de sânge românesc în scaunul episcopesc al Aradului. Cum nu ar fi emoționante clipele acestea, când vedem că și biserica noastră ortodoxă își poate avea sărbătorile ei străbătute de duhul biruinței creștine asupra suferințelor înaintașilor noștri? Mare este bucuria noastră că pentru a sărbători pe înaintași nu trebuie să ne îndreptăm privirile spre mitologia greacă sau romană, spre Ercule sau Muciu Scaevola, căci virtuți vrednice de laudă avut-au și fericii noștri înaintași întru Domnul nostru Iisus Hristos.

Priviți aici icoana celui dintâi episcop românesc al Aradului și veți vedea că privirea lui senină se îndreaptă cu nădejde în Dumnezeu spre viitorul hărăzit de bunul Dumnezeu acestei eparhii. Această viziune clară a viitorului nostru trebuie să o mărturisim și sărbătorim azi, împodobindu-ne cu florile bucuriei.

Sufletul omenesc este floarea florilor în lumea aceasta, neputând nici o floare de pe lume să fie mai dornică de soare decât sufletul nostru. Soarele bucuriei sincere s'a sălășluit azi asupra sufletelor noastre, căci suntem chemați să reinviem virtuțile cari au împodobit inimile înaintașilor noștri. Razele de soare ale bucuriei de azi sunt menite a ne îndrepta spre orientări comune, a fortifica sufletul nostru colectiv, dându-ne un reviriment mântuitor și ferindu-ne de *desnădejdi și*

decepții, în mijlocul atâtor desamăgiri ale indiferentismului pe toate terenurile.

Bucuria de azi trebuie să fie o adevărire a faptului că primejdiile de tot felul, cari pândesc la poarta sfintei noastre biserici, trebuie să ne înfrățească la muncă spre a face să se vadă că Duhul Sfânt nenețat însuflește sfânta Biserică a neamului nostru românesc. Bucuria de azi a clerului și poporului din eparhia Aradului trebuie să fie izvorul neseecat din care credincioșii acestei eparhii să se adape cu dreptate, pace și bucurie întru Duhul Sfânt, condițiuni atât de sacre pentru dobândirea împărăției lui Dumnezeu (Rom. 14 v. 17). Bucuria de azi trebuie să ne aducă mai aproape unii de alții pe toți Românii: *învățați și neînvățați, bogați sau săraci, stăpâni sau slugi, tineri și bătrâni, căci precum cedrii Libanului, stejarii României, brazii Norvegiei, palmierii Lybiei din acelaș pământ al lui Dumnezeu își trag seva lor, rămânând stejarul stejar iar cedrul cedru, — precum i-s'a dat, — așa și noi, fiii bisericii străbune, să nu uităm că nutrindu-ne cu laptele sfânt al învățăturilor Bisericii ortodoxe: maica noastră a tuturor, vom crește, — fie care după starea lui, — adevărați frați întru Domnul. Misiunea înaltă a Bisericii noastre ortodoxe române se reflectează astăzi puternic din luptele trecute ale eparhiei Aradului. Ne-am întrunit azi aici nu pentru a plâsmui oameni din ceara trecutului necunoscut, căci nouă nu ne trebuie figuri ce trăesc în cercuri legendare, ci oameni, cari au crezut și au nădăjduit în orânduirile sfinte ale neamului oblăduite de mâna lui Dumnezeu. Nu himere fantastice sunt chemate a ne însufleți pe noi, ci realități fășnite din incandescența visuri-*

lor seculare ale moșilor și strămoșilor noștri, cari mergeau pe pământ, dar căutau cu ochii spre cer și nădăduiau că voința lor sfântă, descătușată din obezile nedreptății, va realiza odată și odată visurile vechi și curate.

În clipa aceasta mai întâi la Atotputernicul Dumnezeu ne îndreptăm privirile. Plin este cerul și pământul de lauda Lui; plin trebuie să fie și sufletul nostru de mărirea Lui, care a strălucit peste inimile înaintașilor noștri. Plini de recunoștință trebuie să-I fim mai ales noi lui Dumnezeu, al cărui nume se laudă în toate limbile omenești. Căci prăznuim astăzi o sută de ani de când iar ierarhia românească a luat conducerea destinelor sufletești ale neamului nostru din aceste părți. Prăznuim triumful principiului național în biserică și înfrângerea parțială a absolutismului habsburgic ca și înfruntarea prepotenței catolice, care umbla să ne înghită.

Mulțumesc Atot-Bunului Dumnezeu că m'a învrednicit pe mine, fiu de învățător din Țara Făgărașului lui Negru Vodă, — să calc după o sută de ani pe urmele episcopului Nestor Ioanovici, care încă era din Țara Făgărașului. Providența a voit așa ca eu să fiu acela care, cu acest prilej să accentuez virtuțile strămoșilor până la venirea episcopilor români pe scaunul episcopesc al Aradului. Pline sunt aceste virtuți de învățăminte și din pătimirile strămoșilor vom învăța să ne alipim cu iubire de Dumnezeu, să-L iubim cu inima și să-I ne închinăm în toate zilele vieții.

Teritoriile arădane înainte de a fi în Arad reședință episcopescă, deci înainte de anul 1703, erau cărmuite de episcopii din Ineu și Lipova. Încă la anul 1594 întâlnim pe episcopul Teodor apoi pe Matei și Moise. În anul 1605 în scaunul episcopesc al Ineului și Lipovei de azi aveam pe episcopul Sava, iar după el pe vărul său, episcopul Longin, apoi pe episcopii Sofronie și Ștefan. Când însă prin manifestul imperial din 4 Martie 1695 patriarhul sârbesc Arsenie Cernovici a primit dreptul să numească el episcop pentru părțile arădane și Timișoara, la Arad ajunse episcopul Isaia Diacovici. De atunci, timp de peste 130 de ani am avut numai episcopi sârbi până în anul 1829, când Nestor Ioanovici, românul dela Făgăraș, s'a instalat în scaunul episcopesc al Aradului.

Unii dintre episcopii sârbi începură a introduce limba slavă în unele biserici, iar în administrație limba sârbească. Sârbii aveau preferință la toate posturile bisericești. Un raport al revizoratului din Timișoara din anul 1768 către cancelaria din Viena, amintește că foarte puțini preoți se găseau, cari să predice și catehizeze tinerimei¹⁾.

În unele părți românii știau rugăciunile numai sârbește. Chiar mama lui Moise Nicoară, deși nu știa vorbi

sârbește, știa rugăciunile numai în limba aceasta. Proto-popul Mihai Manuilovici în 1812 a oprit chiar cetirea sfintei Evanghelii în românește, iar preotul Novac din Arad a fost înfrunțat fiindcă în catedrala din Arad a citit psalmii în românește. La înmormântarea episcopului Pavel Avacumovici în 1815 Sava Tökölyi a amenințat cu alungarea din Biserică pe elevii școlii pedagogice, dacă vor îndrăzni să cânte românește cântările funebre.

Nu voim prin aceasta să impietăm asupra memoriei câtorva ierarhi sârbi, ci să indicăm câteva cazuri din suferințele strămoșilor spre a le avea ca învățătură. Ierarhii sârbi au apărut legea noastră strămoșească. Dacă au dat preferință limbei lor, aceasta au făcut-o crezând, poate, că asigură mai bine unitatea conducerii bisericești și tradiționalismul.

Conștiința privilegiilor primite dela Viena i-a abătut poate dela calea singură adevărată, dar de multe ori tocmai având aceste privilegii au apărut și pe Români, de apăsări și împilări. Unii dintre ierarhii sârbi au avut și legături culturale cu Țara-Românească, spre pildă episcopul Sinesie Jivanovici, care în anul 1761 a comandat cărți bisericești în limba română dela episcopul Grigorie al Râmnicului pe seama Românilor arădani.

Trebue să accentuăm în mod deosebit că episcopii sârbi au apărut legea ortodoxă a strămoșilor noștri. Încă în anul 1722 episcopul unit Patachi ceru voe dela Viena să încorporeze pe Românii ortodocși din părțile Aradului. Văzând primejdia, episcopii au fost la datoria lor. Episcopul Vichentie Ioanovici în anul 1726, cu primejduirea vieții, își vizitează credincioșii, îndemnându-i la păstrarea credinței. Mai mulți preoți ortodocși din părțile Hălmașului fură aruncați în temniță și li-s'au luat averile. Conducerea județului Arad în anul 1747 a hotărât că deoarece mulți romano-catolici trecură la ortodoxie, toți aceștia să fie aruncați în temnița din Arad și acolo să fie instruiți în catolicism. În timp ce la anul 1750 episcopul din Arad, Sinesie Jivanovici, fu oprit a vizita pe credincioșii săi, — agenții catolici, sprijiniți de administrația civilă și militară, căutau să lăsească unirea cu forța. Preoții Ioan din Hălmaș și Ioan din Acuia, fiindcă n'au voit să dea declarație de unire, în anul 1751 au fost crunt bătuți, în cât le-a curs sângele prin haine¹⁾.

Românii din Hălmaș și Târnova strigau asupra torilor: „aici suntem, tăiați-ne, omorâți-ne, dar cheile bisericilor nu vi-le dăm“.

În anul 1829, deci tocmai înainte cu o sută de ani, preoții noștri din comunele Susani, Minead, Laz, Dieci, Reveliș, Roșia, Slatina și Nădălbesti se plânseră episcopului Nestor Ioanovici că li-se iau pământurile familiare, că sunt impuși cu dări grele, numai pentru că nu

¹⁾ Răspunsul mitropolitului Ioan Meșianu la procesul intentat de patriarhul L. Bogdanovici în chestia mănăstirilor sub Nr. 31844 din 1907 p. 23 și Dr. G. Popoviciu: Uniunea Românilor din Transilvania p. 232.

¹⁾ Dr. S. Dragomir: „Istoria Desrobirei religioase a Românilor din Ardeal în sec. XVIII 1920 p. 242.

trec la unire. În anul 1834 un crâznic din Dezna este crunt bătut fiindcă a tras clopotele când a sosit acolo episcopul Maxim Manuilovici. Nu se răpesc bisericile din Galșa și Hălmașiu și trebuia să suferim ¹⁾).

Nici un popor de pe fața pământului n'a suferit mai mult decât neamul românesc. Suferințele arădanilor ni-au întremat gândurile și ni-au asigurat certitudinea serbării de azi.

Prea Sfinți Părinți!

Prea Cucernici Părinți și Frați,

Onorată Adunare Eparhială,

Când o corabie este amenințată de o furtună violentă pe întinsul mării, cârmaciul caută un loc sigur de scăpare împotriva valurilor amenințătoare. Locul odată găsit, cârmaciul se oprește și aruncă ancorele salvatoare. Înaintașii noștri au suferit nu numai amenințări de furtuni violente, ci *precum este știut, adevărate furtuni de dureri, umiliri și persecuții*. Dar ei au suferit nu fiindcă așa ar fi trebuit să fie ordinea firească a lucrurilor, ci se lăudau că prin necazuri se pot oțeli, căci cunoșteau cuvintele Sf. Pavel: „Necazul răbdare lucrează, iar răbdarea curățește: iar curățirea nădejde, iar nădejdea nu rușinează” (Rom. cap. 5 v. 3—5). Prin suferințe strămoșii noștri au învățat să rabde, iar prin răbdare au dobândit nădejde în timpuri mai bune. Ei știau că numai în Crucea Domnului era puterea lor. Simțeau că la răspântii mari se va revărsa asupra lor o putere divină, mai presus de orice putere omenească.

Răbdarea strămoșilor noștri era în strânsă legătură cu doctrina pe care o mărturiseau. Ei nu se răsunau, căci dragostea creștină îi îndemna la iertare. De sigur, simțeau și ei că suferințele vor aduce odată și zorile libertății. Suferințele i-au făcut să uite de lucrurile vremelnice și să-și îndrepteze spre Dumnezeu privirile și gândurile lor. Ați auzit, — poate, — că oarecine căuta un om, care să-i ajute a găsi calea desăvârșirii. Un cerșitor zdrențuros, pe care l-a întâlnit la ușa unei biserici, i-a fost cel mai bun învățător spre desăvârșire.

— Bună ziua frate! — zise cerșitorului.

— Încă n'am avut zile rele, — răspunse acesta.

— Dar Dumnezeu ți-ar putea da zile mai bune!

— Am avut totdeauna o soartă bună.

— Cum se poate, când tot corpul tău este plin de bube?

Și cerșitorul răspunse: „Dumnezeu mi-a dat și rănilor acelea”.

— Cine ești dar tu?

— Sunt rege!

— Unde este împărăția ta?

— Împărățesc asupra voinței și asupra sufletului meu!²⁾

¹⁾ Dr. G. Ciuhandu: Câteva momente din trecutul Episcopiei Aradului, — p. 9, 14, 17.

²⁾ După Keppler: Școala Durerii.

Știut-au înaintașii noștri să împărățescă peste sufletele lor, căci nu și-au vândut sufletele pe nici o comoară din lumea aceasta. Suferințele nu i-au înduplecat să-și vândă convingerile, ci s'au jertfit pentru neam și lege. „Omorâți-ne și îngropați-ne”, — ziseră ei asupra lor și în chipul acesta au clădit cu lacrimi ca n'oi cei de azi să nu dărâ-măm cu sfidare, truda și chinurile lor.

În inimile strămoșilor era credința nestrămutată că chinurile lor sunt efemere și că o voință mai înaltă îi întărește în luptă. Simțeau că Duhul lui Dumnezeu dă putere din darul suprafiresc al credinței. În temeiul acestei credințe ei simțeau că peste suferințele lor plutea puterea lui Dumnezeu, care precum a lăsat să treacă tronuri, împărății și năvăliri streine, așa va face să curgă într'un val trecător, suferințele strămoșilor.

Știau acești strămoși că și ei erau oameni supuși păcatului și, — cu toate durerile suferite, — încă nu au ajuns la desăvârșirea celui ce s'a răstignit pe Cruce, dar aici erau ajutați de credință, nădejde și dragoste. Precum o albină de pe potirul, unui trandafir nu poate vedea frumusețea culorilor, precum vulturul de pe creasta Carpaților nu se poate bucura de farmecul naturii, căci numai ochiul omenesc are puterea aceasta, — așa nici omul nu se poate bucura de privirea lui Dumnezeu fără virtutea suprafirescă a credinței. Nu cel cu mai multe cunoștințe despre credință are mai mare credință, ci acela căruia Dumnezeu i-a dăruit în măsură mai mare darul credinței.

(Va urma)

Centenarul Episcopiei noastre.

Eparhia Aradului și cu ea împreună, toată suflarea de legea românească, au sărbătorit în 26 Oct. a. c. cu mare însuflețire și cu adâncă pietate, una sută de ani dela urcarea celui dintâi Episcop român, pe tronul episcopesc din Arad.

Încă înainte cu câteva luni P. S. Sa Episcopul nostru Grigorie, secondat de Consistorul eparhial, au luat demersurile necesare, ca ziua de 26 Oct. din anul curent, să fie prăznuită în conformitate cu acest mare eveniment istoric și național.

În preziua centenarului, o comisie compusă din mai mulți preoți din loc, s'au îngrijit de primirea și încartuirea oaspeților veniți din diferite părți ale patriei noastre.

Iar Sâmbătă, în ziua sfântului Dumitru, orașul Arad avea aspectul unei mari sărbători.

Străzile erau înțesate de țărani în strae albe, iar pe alocurea pâlcuri, pâlcuri de preoți și alți dignitari bisericești se grăbeau spre biserica catedrală, unde la orele 9 s-a început sf. liturgie, pontificată de P. S. Sa Episcopul Grigorie secondat de I. P. C. Lor Arhim. Morușca și Suci, de 6 protopopi și 2 diaconi.

În cursul sf. Liturgii sosesc la biserică: P. S. Sa Episcopul Roman Ciorogariu dela Oradea având în suită pe Arhim. Lazarescu, iconom Străvrofor Munteanu, Consilierul Moga, revizorul Evuțeanu, misionarul Mager, secretarul Iercan, prefectul județului Bihor, Maior și încă vre-o 6 persoane. Mai sosesc P. S. Lor Arhieriei Tit, din București și Vasile Stan din Sibiu, apoi dl. Ministru Dr. Aurel Vlad, delegații tuturor episcopilor din România, delegații Instituțiilor de cultură, reprezentanții armatei în frunte cu dl. general Iovanovici, mai multe dame și domnișoare din toate părțile țării.

La priceasnă, oratorul nostru cu renume Dr. Șt. Cioroianu urcă amvonul și printr'o frumoasă predică face apologia praznicului de azi.

La oarele 12 precis s'a deschis în sala mare dela palatul cultural, ședința festivă a Sinodului eparhial. Sala era frumos împodobită iar înalntea podiului era încadrat în flori și tricolori naționale pötretul celui dintâi Episcop român din Arad Nestor Ioanovici.

La intrarea în sală li se fac ovații înalților prelați.

La masa prezidială ocupă loc P. S. Sa Episcopul Dr. Grigorie Comșa ca președinte, având la dreapta pe dl. ministru de culte Dr. A. Vlad și dl. general Iovanovici, iar stânga pe P. P. S. S. Lor Episcopul R. Ciorogariu și Arherei: Tit Târgovișteanul și Dr. Vasile Stan.

Sus pe podiu în dosul mesei prezidiale ocupă loc delegații diferitelor instituții. Într'acestea observăm pe dnii Bogdan Duică și preotul Popescu, cari vin în numele Acad. Române, Dr. Vască și Antal dela Cluj în numele episcopiei Clujului, Ancușa și Zgăvârdea și încă 4 preoți, reprezintă episcopia Caransebeșului.

Între aplauzele repetate ale publicului ce abea încăpea în sală P. S. Sa Episcopul Grigorie rostește o frumoasă vorbire, ce se găsește în fruntea revistei noastre.

După discursul acesta plin de idei frumoase, se dă cetire următoarelor telegrame venite dela M. S. Regina Maria, A. S. Regală principesa-mamă Elena și dela Înalta Regentă.

I.

Prea Sfințitului Grigorie
Episcop al Aradului

Arad.

Palat.

Mulțumesc Prea Sfinției Voastre și Adunării eparhiale ortodoxe române a Aradului, pentru sentimentele exprimate. Doresc prosperitate Episcopatului.

Marie.

II.

Prea Sf. Sale Episcopul Grigorie

Arad.

Palat Regal.

Alteta Sa Regală Principesa Mamă, foarte mișoată de bunele urări făcute M. S. Regelui, precum și Altetei Sale Regale, de către Adunarea eparhială, întrunită cu prilejul comemorării împlinirii unui secol de activitate bisericească desfășurată în împrejurări grele la granița etnică a românismului, Vă roagă a fi interpretul viilor ei mulțumiri și a caldelor ei urări pentru un viitor cât de fericit al Eparhiei.

Șeful Casei militare a M. S. Regelui, General de div. adjut. Gondeescu.

III.

Prea Sf. Episcop Grigorie

Arad.

Palat Regal.

Înalta Regentă mă însăreinează de a transmite Prea Sfinției Voastre și Adunării eparhiale mulțumirile sale pentru omagiile ce i-ați adus cu prilejul comemorării unui secol dela așezarea primului episcop român în Arad.

Ministrul Casei Regale Hiott.

Urmează la cuvânt P. S. Sa veteranul Episcop Roman Ciorogariu dela Oradea, care rostește următoarea vorbire:

Prea Sfințite Președinte,

Venerabilă Adunare Eparhială,

Iată Noi Eparhia soră dela margini, cea mai năpustită parte a românismului de urgia vremurilor apuse, venit-am să ne luăm partea de înălțare sufletească a zilei în care să evocă triumful ideii naționale prin întronarea primului episcop român Nestor Ioanoviciu în scaunul episcopal al Aradului, de care depindea pe vremea aceea și eparhia Orășii rămasă văduvită la anul 1695 prin moartea episcopului ei Efrem Veniamin. Două sute douăzeci și cinci de ani a dăinuit această văduvie, petrecută în mângăierea episcopilor din Arad și frățesca conlucrare a celor două eparhii la revendicările bisericii naționale române, până la împlinirea vremii în 1920.

În tragedia aceasta a veacurilor de restricte se dresenează întreaga splendoarea ortodoxiei. Iobagii din Biharia rămași fără episcop îndrăznesc a spune „milostivului împărat” să le dea și lor un episcop de legea și neamul lor, căci spun ei „cu ceace datorăm: dijma, cortele (locuințe) pentru oastea Maiestății Sale, toate le dăm după puterile noastre, pe domnii de pământ îi slujim și vedem că în lumea aceasta toate trebuie să le dăm, numai sufletul nostru nu voim să-l dăm. Drept aceea . . . noi de legea noastră și dela domnul episcop al nostru nu ne lăsăm până trăim în lumea aceasta: sântem hotărâți mai bine a muri decât să trăim și pe mai departe în starea de acum”. În nenorocirea aceasta episcopii din Arad, cu primejdia vieții lor cutrieră satele din Biharea împrimejdută de cotropire străină ca să o mângăie și să o țină la sânul bisericii străbune.

Cu acest patrimoniu de credință strămoșească a intrat eparhia Orășii sub jurisdicția episcopilor din Arad unde a aflat și pe cei ce au udat aceasta țarină a lui Hristos și darul de sus, care face să crească pe la virtuți. Din fecunditatea aceasta au răsărit epoca mare a apostolatului național și a Mecenaților ca Emanuil Gojdu, cu cari a concurs Biharea săracă la grandioasa evoluție a secolului trecut.

Sunt fericit că cinstita aducere aminte de cei ce nu ne-a lăsat să perim, mi-a oferit prilejul de a aduce prinusul de recunoștință a de Dumnezeu păzitei eparhii din Oradea.

Ne-am despărțit în alvia eparhiilor noastre, dar n'am împărțit cămașa lui Hristos între noi. Rămânem una întru Hristos Domnul dela care vine revelația înțelesului divin al vieții. Fără acest înțeles divin al vieții nu este virtute.

Avem să ne achităm o datorie sfântă către țara pe care ne-a hărăzit-o Domnul, în zilele ei de nouă azeșare între hotarele trase cu scump sângele fiilor ei. Secerișul e mult.

Dușmani externi au fost și vor fi întotdeauna, dar nu ei ne vor săpa groapa. O țară trăește ori pere prin sine însăși. Țara noastră trece printr'o criză morală, de această să ne temem.

Mare e puterea cuvântului și minunate sunt însuflețirile forurilor, dar nu ele vindecă ranele sufletelor ci medicina cea cerească a sfântului potir. Cred într'o surecsie a sufletului românesc prin interiorizarea religiei în el.

Aduceți-vă aminte fii Banatului, Aradului și Bihariei de astăzi, cari ați ascultat de glasul păstorului bun care va chemat la aceasta pioasă sărbătoare, de cele ce ați auzit dela părinții vostri că au săvârșit împreună aici în Arad. Umbrele lor sunt între noi să-și vadă fii la olaltă în bucuria moștenirii lor. Astăzi va fi mare bucurie în cer.

Scaunul episcopal din Arad, pe care Preasfinția voastră cu vrednicie îl ocupați astăzi, să strălucească în lumina cerească întotdeauna. Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor ca văzând faptele voastre cele bune să preamărească pe Tatăl nostru din ceruri. Amin.

Domnul Ministru al cultelor Dr. A. Vlad, aduce omagiile onoratului guvern.

P. S. Sa Arhiereul Tit, salută eparhia Aradului în numele Sf. Sinod al bisericii române. P. S. Sa Arhiereul-vicar dela Sibiu, vorbește ca mandator al I. P. S. Mitropolitului Bălan, dl general Iovanovici în numele armatei, dl consilier Crăciunescu, aduce omagiile Consiliului central bisericesc, dl Bogdan Duica aduce salutul Academiei Române, mislonarul Popescu reprezintă pe P. S. Sa episcopul Tritean, Dr. Vașcă episcopia Clujului, preotul Savin episcopia Hușilor, vicarul Popescu episcopia din Constanța, consilierul Ancușa episcopia Caransebeșului, judecătorul Marta aduce omagiile curței de apel din Timișoara, dl subprefect Lazar vorbește în numele prefecturei din Arad inspectorul Evuțian în numele învățământului din județele Arad Timișoara, prefectul Maiorescu în numele județului Bihor, dl Ascaniu Crișan în numele liceului Moisa Nicoară. Iar senatorul Teodorescu aduce salutul orașului Arad. Observăm că toate vorbirile și salutările rostite la serbarea centenarului episcopiei noastre, vor fi tipărite într'un Almanah ce va apare încurând aici în Arad. Tot dela această ședință festivă s-au expedit telegrame de omagiu: M. Sale Regelui Miahai, M. Sale Regina Maria, Alteței Sale Regale Principesa-mama Elena Inaltei Regențe, dlui primministru Dr. I. Maniu și dlui prof. Nic. Iorga.

Apoi s-a citit Memoriul dlui V. Goldiș pregătit pentru sărbătoarea aceasta. Și acest memoriu va apare în Almanah. La oarele 3 d. m. Consiliul eparhial a dat un banchet pentru 120 persoane, în sala mare dela Crucea Albă. Aici a tostat P. S. Sa Episcopul Dr. Grigorie Gh. Comșa pentru M. S. Regele Mihai I și Inalta Regență, P. S. Sa Episcopul R. Ciorogariu pentru I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Dr. Nicolae Bălan, părintele consilier Mihai Păcățian pentru guvernul român reprezentat prin Dl Ministru Dr. A. Vlad, iar rectorul Dr. T. Botiș pentru P. P. S. S. Lor Episcopii Grigorie al Aradului și pentru Roman al Oradiei, dl deputat Dr. A. Cioban a vorbit pentru oaspeții cari ne-au onorat cu prezența lor.

Banchetul a luat sfârșit la oarele 5, când la Palatul Cultural s-a început Concertul Religios dat de corul „Armonia”, în cadrul cărui concert dl consilier Dr. Gh. Ciuhandu a ținut o conferință plină de date încă necunoscute despre Episcopul Nestor Ioanovici.

Concertul religios dat sub conducerea profesorului Lipovan a atras lume multă și a reușit bine. Seara unii din oaspeții au plecată spre orașele lor, iar cei rămași au fost oaspeți la cină la P. S. Sa Episcopul Grigorie.

Al II-lea Congres al misi- narilor ortodocși din Țară.

(Desfășurarea programului după notele ce
s'au putut lua).

(Continuare)

ȘEDIȚA I.

Duminecă, la orele 6 p. m., deschizându-se ședința I. de către I. P. Sf. Mitropolit Gurie s'au citit telegramele expediate: Înaltei Regențe, Înaltului Regent Dr. Miron Cristea. I. P. Sf. Pimen, Mitropolitul Moldovei, președ. sf. Sinod, și Înaltului Regent Gh. Buzdugan.

Prela cuvântul P. C. Prot. Vl. Burjocovschi și citește referatul secției culturale locale, ca rezumat, asupra lucrărilor congresului precedent ținut la Arad. A spus cam următoarele: După scurgerea unui an, marea familie a misiunilor se întâlnește din nou, în urma invitării I. P. Sf. Mitropolit Gurie.

Acest al II-lea congres, care se ține în vecinătatea Nistrului, este consecința primului congres, care s'a ținut în apropierea Tisei. Cinstea ce ni-se dă nouă basarabienilor, este totodată și o încurajare pentru munca grea din pricina căreia ne-am adunat aici. Organizatorii acestui Congres își exprimă bucuria, aflând că glasul lor de chemare a fost auzit în toate părțile țării. După 11 ani, acum este pentru prima dată, că un număr așa de mare de preoți pășesc peste Prut pe pământul Basarabiei. La Arad s'a pus baza adunărilor anuale a misiunilor, de pe cuprinsul întregii Patriarhii, aici se va pune bază, adunărilor pe fiecare eparhie. Utilitatea congresului de față nu se rezumă la întâlniri și schimburi de cunoștințe. Scopul lui este oțelirea în luptă pentru ortodoxie și pentru mântuire prin dreapta credință. Congresul I. al misiunilor ortodoxi, ținut la Arad, prin cele 36 de hotărâri readuse a dat rezultate îmbucurătoare în Basarabia și presupunem că și în celelalte eparhii, mulțumită vajnicului luptător pentru apărarea Bisericii P. Sf. Părinte Dr. Grigorie Gh. Comșa episcopul Aradului. Ceeace vom mai hotărî aici, ne vom da silința să realizăm în viitor. Desideratele aduse la I congres, în mare parte, s'au realizat în Mitropolia Basarabiei. Lucrul cel mai frumos și de care s'a simțit mare nevoie, a fost înființarea unei reviste misionare. Pentru ofensivă trebuiesc luptători pregătiți, cari pot sta în fața protivnicilor. Cuvântul nostru rostit trebuie să fie ajutat și prin cuvântul nostru scris. O asemenea revistă misionară ar trebui să existe în fiecare eparhie, cu atât mai vârtos cu cât se știe că sectarii nu cruță nimic pentru a ademeni în mrejele lor. Ce vom opune noi acestui pericol? Iată motivul pentru care revista „Misionarul” trebuie să fie primită și sprijinită de către câți mai mulți preoți. Un comitet a lucrat și va lucra, ca această revistă să apară lunar. Prin editarea 1-ului număr secția noastră culturală nu a intenționat să-și rezerve dreptul de a o edita și pe mai departe. Propun să se alcătuiască o comisiune care să studieze chestia editării revistei „Misionarul” și să facă propuneri Onoratului Congres. Salut din nou pe frații preoți misionari sosiți pe platurile Basarabiei.

Comisiunea aleasă pentru a face propuneri, în chestia revistei „Misionarul” se compune din P. C. preoți: Burjocovschi, Torangul și Dărvărescu.

Prela cuvântul Prot. V. Popoviciu și face un referat documentat despre lupta cu sectele religioase din Basarabia în trecut.

I. P. Cuv. Sa Păr. Archim. I. Scriban face primul referat asupra stării religioase a poporului român, spunând, în rezumat, cam următoarele:

Eu nu sunt misionar, congresul însă este al misiunilor. Eu iau cuvântul fiindcă am fost poftit și ca prof. de teol. în orașul unde se ține congresul, nu puteam refuza. Am primit cu bucurie. Fiind timpul atât de scurt, și fiindcă s'au mai anunțat și alți conferențieri, asupra acestui subiect, voiu căuta să mă achit spunând pe scurt ceea ce am de spus. Vă veți fi gândit, desigur, că este de religios poporul nostru. Nu de mult a apărut o carte în care autorul arată, că poporul român s'a îndreptat mult în privința religioasă. Tot acest autor a scris o carte și înainte cu 20 de ani, atunci scria că poporul român e cel mai ateu. De un timp încoace, câțiva din scriitorii noștri mai tineri au pus în discuție chestia religiozității poporului nostru. Rădulescu Motru scrie despre poporul nostru, că este religios, dar trebuie avut grije de el. Nu se poate ca între celelalte popoare numai poporul român să fie lipsit de religiozitate, adică ateu. Aceasta ar fi o abatere dela cursul natural al vieții religioase a popoarelor în mijlocul cărora trăiește. Unii spun că poporul român nu are datina de a merge la locurile sfinte. Noi însă știm, că atunci când I. P. Sf. Mitropolit al Ardealului, Nicolae, a mers la Ierusalim a fost însoțit de mai mulți români. Era să meargă și un țaran. Neavând în ordine pașaportul a oferit 100.000 Lei, ca să i-se reguleze treaba, dar nu s'a putut. Când a plecat vaporul el a căzut în genunchi și s'a rugat cu lacrimi în ochi, privind în urma vaporului ce despica marea. Mai putem aduce încă multe dovezi pentru religiozitatea poporului nostru. În sfârșit și sectarismul, care prinde rădăcină între români, încă e o dovadă că poporul român a fost și este un popor religios.

P. C. Sa Păr. Ic. Dărvărescu în legătură cu această chestiune spune cam următoarele:

Fiindcă starea religioasă a poporului nostru este o chestiune care ne interesează pe toți, voi căuta a o cerceta prin obiectivul sf. Evangheliei. Cu multă încredere așteptam că, după războiu, lumea să înceapă a se îndrepta. Credeam că lumea sătulă de măcel și sânge va înmormânta egoismul pe vecie. Peste tot însă desiluzii. Au năvălit puterile întunerecului. Nicl când egoismul nu s'a arătat ghiarele ca acum.

Nu este nici-o deosebire între ceea ce este azi și ceea ce a fost ieri. Situația de după războiu este o stare haotică și de desorientare religioasă. Cauzele cari au adus la această stare, între altele, sunt curentele politice și sociale extremiste, precum și Biserica noastră care a fost găsită nepregătită. Apoi încercarea rațiunii de a justifica felul de viață dus sub imboldul instincțelor. Ura minorităților, cari umblă să ne strice prin dolari și prin lire. Analfabetismul poporului și scăderile unora dintre preoți. Ce a făcut rațiunea în scopul deslegării crizei morale în care ne sbatem?

Rațiunea avea tot interesul să țină la nivel idoli mulțimii, materialismul, egoismul și desfrânarea.

În asemenea situație noi nu putem sta nepăsători. Trebuie să aflăm căi pentru a trezi acest popor. Un singur gând să avem, Isus; o singură Instituție, Biserica! Criza dezastruoasă prin care trecem e o urmare a crizei sufletești din timpul războiului mondial. Învățătura creștină este cea mai bună doctorie contra

acestor stări sufletești. Noi, slugitorii altarelor trebuie să fim cu mare băgare de seamă, căci în timpurile de față avem o mare datorie de îndeplinit. Singurul mijloc este evanghelizarea și aceasta este datoria tuturor preoților în general și a misionarilor în special.

Avem datoria să creem o puternică conștiință ortodoxă. Că nu avem încă această conștiință puternică, o dovedește ușurința cu care s'a votat concordatul. Trebuie să creem un puternic curent religios prin presă. Cuvântul preoțimel trebuie să se audă pretutindeni. Revistele bisericești, puține câte sunt, nu sunt destule pentru a putea forma un curent puternic de regenerare religioasă-morală în masele largi ale popoului nostru. Avem nevoie de un mare cotidian bisericesc și de o armată de colportori ambulanti, cari să ventileze atmosfera infectată de sectari.

Pentru serviciul de colportaj să se întrebuinteze studenții teologi, în vacanțe și monahii, permanent. Aceste măsuri credem, că ar avea efect dacă s'ar generaliza în toate eparhiile.

P. C. Păr. Ic. P. *Godescu* misionarul eparhiei Argeșului: Din cauza scurtimii timpului, nu vom face expunerea în întregime. Frământările grele, din punct de vedere religios-moral, ne-au silit să ne adunăm aici, ca dimpreună cu înalții noștri ierarhi să cercetăm mijloacele și metodele pentru înlăturarea relelor ce bântuie.

Dacă primul congres s'a ținut la Arad într'o regiune atât de contaminată de sectari, era natural ca acest al II-lea congres să se țină în Basarabia, care deasemenea este o regiune foarte infectată.

Noi am avea toate mijloacele, ne lipsește însă unitatea unui program de muncă. Noi voim ca prin familie, școală și prin presă să respirăm o atmosferă religioasă-morală. Noi vrem ca multele milioane de români din țara noastră să aparțină Bisericii strămoșești.

P. C. Păr. Dr. *Ciorolanu* protopop: Dumnezeu a sădit credința în sufletul fiecărui om. Credința avem noi toți, nu avem însă destulă putere de a aplica ceea ce cere credința. Fiecare om zice, că el vrea să trăiască liber și când află că religia pune oarecari hotare nu-i trebuie religie. Ar fi de dorit ca preoții începători să fie țiinuși, măcar un an de zile, pe lângă un preot mai bătrân să facă praxă și de abia apoi să li-se deie conducerea sufletelor.

P. C. *Petrescu Zoia* misionarul eparhiei Buzău. E de lipsă ca să cunoaștem bine terenul ca să-l putem munci cum se cuvine. Trebuie să avem pe Hristos în sufletul nostru, ca să-l putem trece și în sufletul credincioșilor noștri. Misionarul trebuie să fie foarte destoinic, deasemenea și toți ceilalți preoți trebuie să poseadă cât se poate de multe calități bune, deoarece lupta pe care avem să o purtăm împotriva intelectualismului modern, a partidelor socialiste, comuniste și bolșevice, împotriva luxului, desfrâului și a alcoolismului, este o luptă foarte grea. Ar fi bine să se facă un manual de catehizare și să se țină cât de des șezători literare. Să se înființeze farmacii parohiale. Misionarul să fie ajutat în lucrul său de 2—3 călugări.

La orele 10 seara misionarii au cinat la seminarul teologic.

ȘEDINȚA II.

Luni, 7 Octomvrie.

Luni, la orele 8 dim., s'a oficiat Sf. Liturghie în capela Mitropolitană.

A predicat I. P. Cuv. Sa *Păr. Archim. Pollicarp Morușca*, starețul mănăstirii Hodoș-Bodrog, despre Sf. Taină a cuminecăturii.

La orele 10, I. P. Sf. Mitropolit Gurie a deschis ședința a II-a a congresului.

A luat cuvântul P. C. Sa *Păr. Dr. I. Patu* inspector misionar din Bucovina. P. C. Sa a referat asupra subiectului: „Pastorația colectivă și individuală” accentuând cam următoarele:

Oficiul păstorului de suflete nu se poate mărgini numai la păzirea oilor din staul. Cetățenii împărăției lui Dumnezeu sunt toți credincioșii cari obsearvă normele de viață impuse de Mântuitorul Isus Hristos. Împărăția cea pământescă a Domnului Isus are lipsă de cârmuire. Această cârmuire se numește pastorație. Păstorul trebuie să se ocupe de întreaga turmă. Având în vedere că turma se compune din mai mulți indivizi, rezultă necesitatea pastorației colective. Dacă individul și colectivitatea nu se pot feri singuri de influențele păcătoase ale mediului, se simte necesitatea pastorației individuale și colective. Sufletul pastorației este contactul necontent al păstorului cu păstoriiți. Ca pastorația să poată fi efectivă se cere ca estinderea unei parohii să nu fie prea mare. Păstorul are datoria de a sămăna sămânța învățăturilor lui Isus Hristos, de a alimenta focul cel sfânt al dragostei creștinești, de a pogori pe Hristos în inimile oamenilor.

În consecință el trebuie să aibe calități deosebite. O profundă cultură intelectuală și morală. De problema educațiunii teologice se ocupă, acum mai nou, toți factorii conducători ai Bisericii noastre. Cultura generală și cea specială teologică trebuie să fie la nivel și potrivită cu necesitatea timpului nostru. Nu-i admisiabil, ca atunci când toți slujbașii statului trebuie să aibe pregătiri cât se poate de înalte, preoții să fie numai absolvenți de seminar. Preoții trebuie să fie încadrați potrivit cu pregătirea și cu starea lor socială. În ocârmuirea turmei preotul întâlnește diferite piedeci. Întău trebuie să fie înlăturate piedecile și de abia apoi se poate începe opera de edificare. Beția, destrânarea, cartoforia, casele de toleranță și curentele filosofice influențează foarte mult opinia publică. Societatea noastră simte că în urma acestor vicli, religiozitatea și moralitatea slăbește din ce în ce tot mai mult. Păstorul, în asemenea situație, trebuie să se folosească de cuvântul lui Dumnezeu, predicând în biserică și catehizând în școală. În Bucovina instrucția religioasă în școlile primare și secundare se face numai de către preoți. Ar fi bine dacă acest lucru s'ar generaliza în toate eparhiile Patriarhatului. În școlile unde nu se face acest lucru e de lipsă să intervină misionarul.

Roadele credinței se manifestează prin fapte de milostenie creștinească, prin îngrijirea săracilor, orfanilor și a bolnavilor. Societățile de binefacere sunt un puternic instrument în mâna preotului.

Societatea „Oastea Domnului” este bună pentru moralizarea popoului. Acei, cari ridică glas împotriva acestei societăți, o fac deaceea, fiindcă există o teamă că acestea nucleu, în unele sate, nefiind sub conducerea preotului, la un moment dat nu l'ar mai recunoaște și s'ar despărți de biserică.

Trebuiesc făcute cât mai multe misiuni pentru popor. În timpurile în cari viața religioasă morală era liniștită se foloseau mijloace pastorale tradiționale, azi însă trebuie cu toții să fim misionari dacă voim să avem ce să păstorim.

După terminarea acestui referat, I. P. Sf. Mitro-

polit Gurie invită congresiștii să viziteze muzeul eparhial de sub îngrijirea D-lui M. Parhomovicu, profesor penzionat. În acest muzeu, înființat la 1904, se pot vedea obiecte bisericesti vechi: vestminte bis, icoane, cruci, vase bis., mitre și alte obiecte în legătură cu cultul bisericesc.

Sunt 3 camere. Prima e rezervată vestmintelor și altor obiecte bisericesti, a doua pt. sf. icoane, iar a treia pentru cărți, portrete și vederi fotografice. În muzeu se află în total 1739 obiecte. Majoritatea cărților e în limba slavonă și rusă.

După vizitarea muzeului a urmat conferința P. Sf. Sale *Părintelul Dr. Grigorie Gh. Comșa*, Episcopul Aradului, tratând despre „Sectele religioase ca primejdii pentru statele naționale”. P. Sf. Sa a spus cam următoarele: Omul de știință caută adevărul. Cea mai frumoasă luptă e lupta pentru adevărul religios. Purtarea acelor, cari se fac numai că luptă pentru adevărul religios, este odioasă.

Sectarii coboară adevărul religios pentru creare de bunuri materiale și aceasta este păcat. Biserica noastră a creat bunuri spirituale. Sufletul românesc cu toate însușirile lui, precum și limba pe care o grăim, sunt creația Bisericii.

Sectarii se lapadă de aceste bunuri.

Inchinare.

(poezie comemorativă ocazională)

Din negura vremii, de-un veac,
Desprinse din lupte 'ndrăznețe,
Apar în splendoarea lor clară
Figuri luminoase, mărețe.

Pe vremuri, în școli și biserici,
Pe legea și limba străbună,
În butul dreptății, ajuns-a
Stăpână o vitregă mână.

Și lupte de veacuri purtat-au
Smeriții, eroi fără nume,
Cu gândul curat să lupte
Sfinte patrimoniul străbune.

Sinteza ne 'nfrântei voințe
De 'nvingere 'n luptă o coboară
În sufletele entusiastului
Luptător Moise Nicoară.

Alături de el strălucește,
Luptând pentru-acel ideal
În mult grăitoare fabule,
Cucernicul preot Țichindeal.

O epocă mare de sbucium
În greaua lor luptă se 'nchlagă.
Prin jertfa lor sfântă urmașii
Ajuns-au izbânda întregă.

Coroana mărețelor lupte:
Ioanovici, Românul Vlădică,
În viața poporului său, nouă
Epocă de aur indică.

La una sută de ani, când
A neamului biruință serbăm,
În fața mărețelor umbre
Urmașii Lor, smeriți ne plecăm.

Timișoara 11 26 X 1929. *Tie Flaviu.*

INFORMAȚIUNI

Aniversarea nașterii M. S. Regelui Mihai I.
In 25 Oct. a. c. M. Sa Regele Mihai I. a împlinit etatea de 10 ani. Aceasta aniversare s'a prăznuit cu multă bucurie în toată țara. Orașul Arad a fost frumos pavoazat cu drapelul național. La biserica noastră catedrală s'a oficiat Te-Deum, la care a luat parte P. S. Sa Episcopul nostru Grigorie, consilierii eparhiali, un grup de ofițeri, o companie de onoare cu muzica și drapelul a dat onorurile.

Decorație binemeritată. — Aflăm cu bucurie că d-șoara directoare a Internatului nostru de fete Tulia Bogdan a fost decorată de Înalta Regentă cu medalia „Răsplata Muncel pentru învățământ cl. I.

Multe felicitări.

Mănâncă mult dar muncește puțin. Așa a spus dictatorul Primo de Rivera despre țara sa, Spania. E cam drept că spaniolii au această meteahnă, pe care dictatorul vrea să le-o scoată din obicei. Gândul ar fi el bun, numai că obiceiul e prea înrădăcinat, ca să-l poți schimba numai cu o vorbă și cu o dorință.

Vom vedea dacă dictatorul spaniol va putea face cea ce dictatorul turcesc (Keamal Pașa) a făcut și face în Turcia lui.

Licitație minuendă.

Pentru darea în întreprindere a lucrărilor de zidire a bisericii ort. rom. din Vizma, protopopiatul Balinț, pe ziua de 3. Noemvrie a. c. orele 2 d. m. în școala primară din loc, se va ținea licit. min. cu oferte închise.

1.) Prețul de strigare, conform devizului pentru edificarea din nou a bisericii, face 1.435.000 Lei, aprobat de Ven. Cons. Eparhial.

2.) Licitanții vor depune în bani gata sau hârtii de valoare 10%, vadiu.

3.) Licitanții nu pot pretinde spese de participare.

4.) Dela licitanți să pretinde să aibe diplomă de antreprenori.

5.) Licitantul, care va lua în întreprindere lucrările bisericii, va avea să plătească spesele planului și devizului bisericesc.

6.) Planul și devizul de spese, să pot vedea la oficiul parohial ort. român din Vizma.

7.) Consiliul parohial își rezervă dreptul, a da lucrările acelu licitant, în care va avea încredere mai mare.

Vizma, din ședința consiliului parohial, ținută la 1929.

Pr. Silviu Lelescu mp
preș. cons. par.

Silvius Pizmaș mp
not. cons. par.

În conțelegere cu: *Ioan Trifu mp*
protopop

Mulțumită publică.

Domnul deputat, col. A. Vlad, în ziua de 18 Septembrie a. c. a vizitat comunele din notariatul Pleșcuța, unde a venit, să se intereseze de nevoile comunelor, personal și la fața locului. — A vizitat podul de peste Crișul-Alb, care leagă comunele Pleșcuța cu Dumbrava, unde a fost întâmpinat și ovaționat de înfrâna populație din 3 comune vecine.

Invitat fiind, de preș. com. paroh, a vizitat biserica din Pleșcuța, unde s'a convins de lipsurile ei.

Intors la București, D-l deputat A. Vlad a exonerat — dela Onor. Minister al Cultelor și Artelor — un ajutor de 10.000 Lei zece mii pentru biserică din Pleșcuța.

În numele comit. paroh. din Pleșcuța, și pe această cale rog ca D-l deputat A. Vlad să primească ville noastre mulțumiri.

Pleșcuța, la 18 Octombrie 1929.

Cu mulțumită

Farcașu

Inv. preș. com. paroh.

Concurs.

În conformitate cu ordinul Ven. Consiliu Ep. de sub Nr. 2587/929, se publică din nou concurs pentru îndeplinirea parohiei vacante **Dieci**, cu termen de 30 zile.

Venitele împreună cu acest post sunt:

1. Sesiunea parohială 40 jughere.
2. Casă parohială cu două intravilane.
3. Stolele legale.
4. Birul luat în concurs din oficiu conf. ord. V. Consiliu Ep. No. 3472/928.
5. Intregirea salariului dela Stat pe care parohia nu-l garantează.

Parohia e de clasa I, sunt însă admiși și concurenți cu calificățiune de clasa a II (doua).

Alesul va predica regulat, va catehiza la școalele primare din loc, și va suporta dările după venitul său.

Recursele ajustate cu documentele prescrise, adresate Consiliului parohial din Dieci, se vor trimite la adresa Oficiului Protopopesic Gurahonț în termenul concursual. Reflectanții, cu prealabila știre a Protopopului, pe lângă stricta observare a §. 33. din Regulamentul pentru parohii, se vor prezenta în parohie în termenul concursual, pentru a-și arăta desteritatea în rituale și oratoric. Cei din alte dieceze vor produce act dela Prea Sf. Sa Episcopul nostru diecezan.

Consiliul Parohial.

În conțelegere cu Const. Lazar protopop.

2—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante **Feniș cu filia Valea mare**, se publică concurs repetit cu termen de 30 zile.

Venitele împreună cu acest post sunt:

1. Sesiia parohială 14 jugh. și 800 st. □, cu un intravilan parohial.

2. Birul legal, care s'a indus din oficiu conform ord. Ven. Consiliu Ep. Nr. 6714/927.

3. Stolele legale conform Normativului consistorial.

4. Casă parohială nu este.

5. Intregirea dotației dela Stat, pe care parohia nu o garantează Parohia e de clasa III.

Alesul va predica regulat la sf. biserică din matră și filie, va catehiza, și va solvi dările după bineficul său

Recursele adresate Consiliului parohial din Feniș Valea mare, se vor trimite Oficiului Protopopesic din Gurahonț în termenul concursual. Reflectanții în conf. cu Regulamentul pentru parohii, se vor prezenta în termenul concursul în sf. biserici din matră și filie, pentru a-și arăta desteritatea în rituale și oratoric. Cei din alte dieceze vor produce act dela Prea Sf. Sa Episcopul nostru diecezan.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: Const. Lazar protopop.

2—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante **Pleșcuța cu filia Guravăi**, protopopiatul Gurahonțului se publică concurs repetit, cu termen de 30 zile socotite dela prima publicare în organul „Biserica și Școala“

Venitele împreună cu acest post sunt:

1. Stolele legale dela credincioși;
2. Birul parohial din matră și filie, 15 litre cucuruz sfărmat, dela fiecare număr de casă, în natură adus la casa preotului, ori la învoială reciprocă prețul de piață în timpul solvării acestui bir;
3. Intregirea dela Stat, pe care parohia nu o garantează;
4. Casă parohială nu este, alesul va trebui să-și închirieze pe spesele sale, până la alte dispozii.

Alesul va catehiza la școalele din loc, va predica în sf. biserică regulat, tot astfel va achita contribuția după venitul său.

Parohia este de clasa III.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți, să-și înainteze cererea de concurs, — adresată Consiliului parohial din Pleșcuța, — oficiului Protopopesic din Gurahonț, și în conformitate cu Regulamentul pentru parohii se vor prezenta în termenul concursual în sf. biserici din Pleșcuța și Guravăi, pentru a-și arăta desteritatea în rituale și oratoric.

Cei din alte dieceze își vor prezenta act dela Prea Sf. Sa Episcopul nostru eparhial, că pot recurge.

Consiliul parohial

În conțelegere cu: Const. Lazar protopop.

2—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante **Mustești**, protopopiatul Gurahonțului, se publică concurs repetit cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Venitele împreună cu acest post sunt:

1. Sesiia parohială 16 jughere arător și fânaț;
2. Casa parohială cu supra edificate economice.
3. Stolele legale.
4. Intregirea salariului dela stat, pe care parohia nu-l garantează.
5. Parohia e de clasa III.

Alesul va predica regulat în sf. biserică, va catehiza la școala din loc, și va suporta dările după venitul său.

Cererea de concurs adresată consiliului parohial din Mustești, se va înainta Oficiului protopopesic din Gurahonț în termenul concursual. Reflectanții, cu prealabila știre a protopo-

pului, se vor prezenta în vreo Duminică ori serbătoare în sf. biserică — în conformitate cu Regulamentul pentru parohii — pentru a-și arăta dexteritatea în rituale și oratorie. Cei din alte dieceze vor produce act dela Prea Sf. Sa Episcopul nostru diecezan.

Consiliul parohial

In conțelegere cu: *Const. Lazar* protopop.

2—3

In baza ordinului Ven. Consiliu eparhial ort rom. din Arad nr. 5509 | 1929, prin aceasta se publică din nou Concurs pentru îndeplinirea capelaniei temporale cu drept de succesiune la parohia de clasa I. Hălmăgel din protopopiatul Hălmăgiului, cu termen de 30 zile dela prima apariție acestuia în organul of. „Biserica și Școala“.

Venitele sunt:

1. Jumătate din toate venitele parohiei și anume a, $\frac{1}{2}$ jumătate din Ștoalele legale din uz acum, în parohie, dela înmormântări botezuri și cununii. b, jumătate din dotația parohului Ioan Nicula. c, $\frac{1}{2}$ din birul parohial, care acum face 1 măsură de cucuruz în coceni, dar care după moartea ori pensionarea parohului actual se reduce la una jumătate de cucuruz în coceni. — d, Casă parohială nefiind, alesul va avea să se îngrijească pe spesele sale proprii de locuință. — Alesul va fi îndatorat să solvească toate dările publice după venitele sale adică jumătate din suma cu care se impozitează parohul.

Alesul va fi obligat să catehizeze elevii dela școala primară din loc.

Recurenții sunt poftiți ca petițiile lor de concurs să le înainteze ajustate conf. Regulamentului p. parohii și adresate Consiliului par. din Hălmăgel, pe calea oficiului ppsc din Hălmăgiu în termenul susindicat, să se prezinte sub durata concursului și cu învlearea protopopului tractului în sf. biserică din Hălmăgel spre a servi ori a predica, făcându-se astfel cunoscut poporului; cei din alta eparhie sunt avizați să prezinte act de învoială dela P. S. D. Episcop al eparhiei Aradului de a putea concura la aceasta parohie.

Parohia este de clasa I. însă în lipsa recurenților de clasă prima se admit și recurenți cu cvalificație de clasa II.

Din ședința Consiliului parohial ort. rom. din Hălmăgel dela 9 Sept. 1929.

Ioan Nicula m. p.
paroh preș. consiliului par.

Ioan Popescu m. p.
notar

In conțelegere cu: *Cornel Lazar*
protopopul Hălmăgiului. 2—3

Conform rezoluțiunii Ven. Consiliu Eparhial Nr. 5512 | 1929, pentru îndeplinirea parohiei întâia vacantă din Macea, care este de clasa primă, se publică concurs cu termen de 30 zile socotite dela prima publicare în organul „Biserica și Școala“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. una sesiune parohială în extindere de 32 jughere cadastrale cu drept de pășunat.

2. 1 și jumătate teren arabil ca bir parohial,
3. stolole legale,
4. întregirea dotației dela Stat.
5. locuință în natură cu grădină.

Preotul ales va trebui să catehizeze la școalele din loc. Va suporta toate impozitele după întreg venitul său preoțesc.

Parohia fiind de clasa primă, recurenții vor avea să prezinte dovezi despre pregătire recerută pentru parohii de clasa primă și despre 8 clase de liceu și bacalaureat.

Recurenții, cu prealabila știre a Protopopului tractual, se vor prezenta în vreo Duminică sau sârbătoare în sfânta Biserică din Macea, pentru a-și arăta dexteritatea în rituale și oratorie. Cererile însoțite de anexele necesare, adresate consiliului parohial din Macea, se vor înainta în termen concursual. Oficiului Protopopesc din Arad.

Recurenții din altă dieceză vor alătura la cererea de concurs actul de învoire din partea Prea Sfinției Sale Părintelui Episcop diecezan.

Consiliul Parohial ort. rom. din Macea.

In înțelegere cu: *Traian Vașlanu m. p.*
protopop

3—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante Mădrigești cu filia Șolmuș-Buceava, se publică concurs repetit cu termen de 30 zile.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Sesia parohială 32 jugh. pământ arător și fânaș dela matră; cu ref. agrară s'a primit 16 jug. fânaș cu pruniște în Ș. Buceava, pentru care parohia nu ia răspunderea.

2. Birul legal din matră și filie indus din oficiu conf. ord. V. Consiliu Ep. Nr. 1630 | 928;

3. Stole legale.

4. Casă parohială corespunzătoare în matră;

5. Întregirea de salariu dela Stat, pe care parohia nu o garantează.

6. Parohia e de clasa II, dar se admit reflectanți și de clasa III.

Alesul va predica regulat, va catehiza și va solvi dările după beneficiul său.

Cererea de concurs adresată consiliului parohial din Mădrigești, se va înainta Oficiului Protopopesc din Gurahonț în termenul concursual. Reflectanții în conf. cu Regulamentul pentru parohii se vor prezenta în sf. biserică, spre a-și arăta dexteritatea în rituale și oratorie. Cei din alte dieceze vor produce act dela Prea Sf. Sa Domnul Episcop eparhial al nostru.

Consiliul Parohial

In conțelegere cu: *Const. Lazar* protopop.

2—3

Redactor responsabil: **SIMION STANA.**